

БРОНЮВАННЯ ВІЙСЬКОВОЗОБОВ'ЯЗАНИХ ПРАЦІВНИКІВ АГРОСФЕРИ

uteka.ua

лекторка:

Таміла Радченко

головна редакторка

Uteka-Кадровик

НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Закон № 2136 - Закон від 15.03.2022 № 2136-IX «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану».

Закон № 3543 - Закон від 21.10.1993 № 3543-XII «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію».

Постанова №76 - Постанова КМУ від 27.01.2023 №76 «Деякі питання реалізації положень Закону України “Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію” щодо бронювання військовозобов'язаних на період мобілізації та на воєнний час», якою затверджені:

- ✓ **Порядок бронювання** – Порядок бронювання військовозобов'язаних на період мобілізації та на воєнний час, затверджений постановою КМУ від 27.01.2023 № 76.
- ✓ **Критерії та порядок** – Критерії та порядок за якими здійснюється визначення підприємств, установ та організацій, які є критично важливими для функціонування економіки та забезпечення життєдіяльності населення в особливий період, а також критично важливими для забезпечення потреб Збройних Сил, інших військових формувань в особливий період, затверджені постановою КМУ № 76.
- ✓ **Порядок бронювання осіб, що перебувають на обліку СБУ** - Порядок бронювання військовозобов'язаних, які перебувають на військовому обліку в Службі безпеки, розвідувальних органах України, на період мобілізації та на воєнний час, затверджений постановою КМУ № 76.

Постанова КМУ № 650 - Постанова КМУ від 05.06. 2024 № 650 «Деякі питання бронювання військовозобов'язаних під час воєнного стану».

Порядок №45 - Порядок бронювання військовозобов'язаних за органами державної влади, іншими державними органами, органами місцевого самоврядування та підприємствами, установами і організаціями на період мобілізації та на воєнний час, затвердженим постановою КМУ від 04.02.2015 № 45.

Критерії в с\г галузі затверджені Наказом № 471 - Критерії визначення підприємств, установ і організацій, які мають важливе значення для галузей національної економіки, затверджені наказом Мінекономіки, довілля та сільського господарства від 11.09.2025 № 471.

Що розглянемо на вебінарі

1. Порядок встановлення та переоформлення підприємством статусу критично важливого для економіки та потреб територіальної громади.
2. Критерії за якими підприємство може отримати статус критично важливого для економіки в с\г галузі. Розглянемо новий порядок отримання статусу критично важливого в галузі с\г.
3. Як визначити чи підприємство відповідає критеріям в сільськогосподарській галузі.
4. Середня заробітна плати працівників підприємств, з метою бронювання.
5. Куди та за якою формою подавати звернення про визнання підприємства агросфери критично важливим.
6. Про перевірки держорганом підприємств, що отримали статус критично важливого.
7. Правила та умови для бронювання військовозобов'язаних працівників.
8. Приклади розрахунки квоти для бронювання, кого включати, а кого ні.
9. В яких випадках агропідприємство може змінити ліміт бронювання та куди звертатися.
10. Порядок анулювання бронювання. Коли працівник може втратити бронь?
11. Хто та в яких випадках подає оперативні відомості до ПФУ.
12. Як бронювати членів фермерського господарства.
13. Та розглянемо практичні питання: чи можна забронювати: сумісників; працівників з неповним робочим часом; тих які знаходяться у простої тощо?

Які підприємства зможуть забронювати своїх працівників

Забронювати військовозобов'язаних працівників можуть не всі роботодавці. Перелік таких юросіб, наведено у п.1 Порядку бронювання, до них відносяться, зокрема, підприємства:

- визнано критично важливим для економіки та життєдіяльності населення (далі – критично важливі для економіки) чи потреб територіальної громади (далі – важливі для тергромади) ;
- визнано критично важливим для ЗСУ та інших військових формувань (далі – критично важливі для ЗСУ);

Або ж підприємству встановлено мобілізаційні завдання. Правила бронювання для таких підприємств визначено Порядком № 45, який має гриф ДСК (для службового користування). Детально про такі підприємства не зможемо поговорити, оскільки, текст Постанови №45 закритий.

Згідно п. 2 Постанови № 76 бронювання військовозобов'язаних, що працюють на підприємствах, яким встановлено мобілізаційні завдання, а також на підприємствах, які здійснюють виробництво товарів, виконання робіт (послуг), для ЗСУ та які не визначено критичними для ЗСУ бронюються згідно Постанови № 650. Підприємствам, яким встановлені мобілізаційні завдання проходять процедуру бронювання за постановою № 650 і ця процедура відрізняється від Порядку № 76. Підприємствам, що залучаються до виконання мобілізаційних завдань такі завдання доводяться на підставі мобілізаційного плану і договорів органами держвлади, як правило – це Міноборони чи ОВА. Інформація про такі мобілізаційні плани у відкритому доступі немає.

Увага! Звертатися за статусом критично важливого можуть лише юридична особа (сюди відносяться ФГ, с\г кооперативи) але ФОПи ні.

Критерії для отримання статусу критично важливого

Такі критерії встановлені п.2 Критеріїв та порядку № 76 яким передбачено:

1. Загальна сума сплачених податків, зборів, платежів до держ. і місцевих бюджетів, крім митних платежів, та сума сплаченого ЄСВ, протягом звітного податкового року **перевищує 1,5 млн євро** за курсом НБУ (**підтверджується** довідкою контролюючого органу).
2. **Сума надходжень в іноземній валюті**, крім кредитів і позик, за податковий рік **перевищує 32 млн євро**, за курсом НБУ (підтвердження - Довідка обслуговуючого банку).
3. Підприємство **має стратегічне значення** для економіки і безпеки держави, згідно Переліку об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави, затвердженого постановою КМУ від 04.03.2015 № 83.
4. Підприємство **має важливе значення** для економіки чи територіальної громади, згідно Критеріїв, які встановлюються галузевими держорганами та ОВА (чи ОДА, Київською міськадміністрацією), тобто, це і є один із критеріїв «критичності, зокрема, для агропідприємства.
5. **Відсутність заборгованості із сплати податків та ЄСВ** (**підтверджується** довідкою про відсутність заборгованості або витягом з системи ДПС щодо статусу розрахунків платника з бюджетом та цільовими фондами, засвідчена керівником підприємства. Порядок надання довідки, затверджено наказом Мінфіну від 03.09.2018 № 733. Для її отримання подається **заява** згідно додатка 2 до цього наказу її можна отримати через електронний кабінет платника.
6. **Розмір нарахованої середньої зарплати** працівників, підприємств за **останній календарний квартал** (не місяць) становить не нижче МЗП помноженої на коефіцієнт 2,5 (у 2025 році - 20 тис. грн). Підтверджується довідкою про розмірі ЗП працівників **підприємства за останній календарний квартал**. Для держ. і комунальних підприємств, госптовариств, у яких більше 50 відсотків акцій належать державі (у комунальній власності) – за останній календарний квартал ЗП працівників по підприємству має бути не менше середньої зарплати у регіоні за IV квартал 2021 згідно даних Держстату див. за [посиланням](#). Для отримання критичності не кожному працівнику має бути нараховано таку суму, а по підприємству. Хоча, для працівників, які бронюються має бути нарахована не менше 20 тис, чи середньої по регіону.

Наведені не всі критерії, а лише ті, що підходять для підприємств агросфери. Підприємство має відповідати не менше ніж трьом критеріям, де 5 та 6 є обов'язковий.

Але підприємства, які виробляють товари, виконують роботи (послуги) для ЗСУ **можуть відповідати лише одному критерію.**

Критерії для критично важливого підприємства в с\г галузі

Згідно із Критеріями, затвердженими Наказом № 471 (п. 4) підприємство **визнається таким, що має важливе значення для галузі с\г**, якщо воно відповідає **двом із таких критеріїв**:

- Критерій 1.** Сільгосппідприємство: **або** здійснює оброблення угідь с\г призначення на площі не менше 500 га для провадження с\г діяльності. **Підтверджується** відомостями, передбаченими пп. 2 п. 3 Переліку відомостей Державного реєстру виробників сільськогосподарської продукції, затвердженого постановою КМУ від 13.05.2025 № 549 , **або** здійснює оброблення угідь багаторічних насаджень на площі не менше 50 га для виробництва продукції плодкових, які знаходяться на балансі підприємства. **Підтверджується** формою статспостереження № 29-сг (річна) «Звіт про площі та валові збори сільськогосподарських культур, плодів, ягід і винограду», затвердженою наказом Держстату від 04.04.2024 № 91, **з квитанцією** про прийняття системою електронної звітності держстатистикою,
- **або** з обсягом річного доходу (чистий дохід від реалізації продукції (послуг) не менше 20 млн грн. **Підтверджується** завіреною копією річної фінансової звітності, яка складається з Балансу та Звіту про фінансові результати за попередній звітний рік, **або** сплатило ПДФО за попередній звітний квартал у розмірі не менш як 324 тис. грн.

Підтверджується довідкою контролюючого органу, в якому на обліку перебуває підприємство.

Як бачимо в одному критерії є декілька підкритеріїв, тому з Критерія 1 ми вибираємо буд-який після слова «або»

Площа угідь підтверджується відомостями про земельні ділянки виробника с\г продукції (кадастровий номер, площа, межі земельної ділянки у векторному вигляді, цільове призначення, нормативна грошова оцінка із зазначенням дати її проведення, речове право на зем. ділянку, дата виникнення та строк дії речового права на зем. ділянку, наявність обтяжень такого права та інша інформація, зокрема про нерухоме майно, об'єкти незавершеного будівництва, майбутні об'єкти нерухомості, **що міститься в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно, Держ. земельному кадастрі** та інших державних базах даних, а також **супутникові знімки посівів с\культур** за даними Держ. картографо-геодезичного фонду України).

Тобто, для цього Критерія надаємо або Витяг з Реєстру речових прав або Держ земельного кадстру плюс супутникові знімки.

Критерії для критично важливого підприємства в с\г галузі

Критерій 2. підприємство провадить діяльність з виробництва, переробки та збуту (експорту) с\г продукції, основним видом діяльності (станом на 1 липня 2025 року) є один із КВЕДів, який зазначений в перелік КВЕД на нашому сайті див. [тут](#)).

Критерій 3. Управління корпоративними правами держави у статутному капіталі підприємства здійснює Мінекономіки.

Критерій 4. 100 % акцій у статутному капіталі підприємства належать державі, утворилося шляхом перетворення держпідприємства та проводить діяльність з передання в суборенду земельних ділянок с\г призначення державної власності на земельних торгах. **Підтверджується** витягом з Єдиного реєстру юросіб та довідкою про діяльність завіреною керівником підприємства, в якій вказується кількість проведених земельних торгів з передання в суборенду земельних ділянок с\г призначення держвласності, кількість укладених договорів суборенди землі та загальна площа земельних ділянок, а також сума отриманої суборендної плати.

Критерій 5. Підприємство є власником не менш як 90 % статутного капіталу двох і більше підприємств, які визначені важливими для економіки. **Підтверджується** копією наказу Мінекономіки.

Крім вищеперелічених документів для ухвалення рішення про визначення підприємства, що має важливе значення для с\г галузі, подається завірена копія Податкового розрахунку за останній звітний період із підтвердженням контролюючого органу про його прийняття.

Як підприємству с\г галузі вибрати критерії для отримання статусу критично важливого

Підприємство має відповідати не менше ніж трьом критеріям із Постанови № 76. Критерій 5 та 6 Порядку та Критеріїв КМУ є обов'язковим (рівень зп не менше 20 тис та відсутність заборгованості з податків та ЄСВ). Третій критерій із Постанови № 76 – це підприємство має бути критично важливим для економіки в с\г галузі, тому далі вибираємо не менше двох критеріїв із Наказу № 417 .

В цьому наказі є 5 критеріїв: вибираємо **ще два із наказу №417**, оскільки, цим Наказом передбачено, що підприємство має відповідати не менше ніж двом критеріям. Наприклад, критерій 2 підприємство провадить діяльність з виробництва, переробки та збуту (експорту) сільськогосподарської продукції, основним видом діяльності згідно перелічених КВЕДів та Другий критерій: здійснює оброблення угідь сільгосппризначення на площі не менше 500 га для провадження сільгоспдіяльності. Тобто, загалом виходить не три критерія а чотири.

Уважно дивіться, якими документами необхідно підтверджувати галузеві критерії та вимоги до їх оформлення.

Наголосимо, що для більшості довідок є термін її чинності 10 днів.

Також, для більшості критеріїв є прив'язка до звітнього періоду тому краще подавати відповідні документи відразу після подання звітності.

Детальніше про бронювання в агросфері див. у статті [Оновлені критерії визнання підприємств важливими в галузі сільського господарства з метою бронювання](#)

Звернення до Мінекономіки щодо відповідності підприємства критеріям

Визначення підприємства критично важливим у с\г галузі здійснюється Мінекономіки, довкілля та сільського господарства (далі – Мінекономіки). Агropідприємства з вересня 2025 року подають звернення саме до цього міністерства. Звернення складається в довільній формі (зразок див. [тут](#)). До нього додаються копії підтвердних документів, а також інформація про подання підприємством податкової звітності за останній податковий період, що підтверджується копією податкової декларації з відмітками контролюючого органу, який отримав податкову декларацію та дати її отримання; або квитанцією про прийняття податкової декларації у разі її подання засобами електронного зв'язку; або квитанцією контролюючого органу, на який покладено функції щодо перевірки та прийняття пакета звітних документів платників податків; або поштовим повідомленням у разі надсилання податкової декларації поштою.

Незважаючи на ліквідацію Мінагро й передання відповідних функцій Мінекономіки, підприємства агросфери, як і раніше, подають звернення (заявку) та відповідні документи через [ДАР](#).

Подання звернення через ДАР

Після обрання критеріїв за Наказом № 471 підприємство заповнює заяву та подає необхідний пакет документів через ДАР. Документи мають бути завантажені в додаткові файли. З кожного питання можна завантажити лише один файл у форматах pdf або jpg або jpeg. Розмір файлу не має перевищувати 20 Мбайт.

Якщо пакет документів відповідає вимогам, то він затверджується, якщо ні – відхиляється (із зазначенням причини) та може бути поданий повторно.

Повідомлення надсилається на електронну пошту та в кабінет ДАР. Але результати розгляду заявки повідомляються окремим листом у той самий спосіб. Детальнішу інформацію з цього питання див. [тут](#)

Що робити, якщо в Дія не відображається статус критично важливого підприємства?

Як показує практика, у деяких підприємств відображається статус «критичності» в Дії але в деяких ні.

Орган до якого надійшли всі необхідні документи стосовно надання чи перезатвердження статусу критичності повинен в строк не більше 10 робочих днів розглянути звернення та ухвалити рішення про відповідність критеріям або ж невідповідність. Якщо підприємству надано статус критичного відповідний держорган надсилає таке рішення в одноденний термін і вже після цього підтягується статус критичності в Дії.

Терміну в який відповідний держорган вносить інформацію про критичність підприємства до електронних ресурсів немає.

Якщо немає збоїв в електронних реєстрах то інформація про критичність повинна з'явитися орієнтовно через 5 робочих днів з моменту подання документів. У разі коли пройшло більше часу і статус не підтягується слід звернутися до Мінекономіки або до ОВА що приймали рішення про надання статусу критичного або написати через службу підтримки ДАР.

Розгляд звернення підприємства Мінекономіки

Мінекономіки зобов'язане **не більш як за 10 робочих днів** із дня отримання клопотання розглянути його та за результатами розгляду ухвалити рішення про відповідність або невідповідність критеріям (п. 6 Критеріїв та порядку). Рішення про відповідність має містити інформацію про код ЄДРПОУ юрособи; податковий номер платника податків; повну та скорочену назву підприємства; критерії, яким відповідає підприємство.

Рішення про невідповідність підприємства критеріям повинне містити інформацію про відмову у визначенні підприємства критично важливими з обґрунтуванням невідповідності критеріям.

Зверніть увагу, що підтвердження статусу критично важливого проводиться підприємством **не рідше ніж один раз на рік** (п. 8 Критеріїв та порядку).

Для підтвердження статусу підприємство подає до Мінекономіки таке саме звернення, як і для отримання, додаючи до нього копії відповідних підтвердних документів.

Чи потрібно перепідтверджувати статус підприємства агросфери, якщо він ще чинний але отриманий від ліквідованого Мінагро?

Не потрібно, оскільки в жодному законодавчому акті немає такої вимоги але офіційних роз'яснень держорганів немає. Була зустріч бізнес-активу ФРУ з фахівцями Мінекономіки та с\г, Міноборони, Мінцифри, ПФУ. **Було озвучено, що діючі статуси критично важливих підприємств не підлягатимуть новому підтвердженню з набуттям чинності постановою КМУ від 14.07.2025. № 847, яка зобов'язує ОВА переглянути чинні.** Мінекономіки буде надано відповідне роз'яснення для Київської міської та ОВА. **Також не підлягатимуть перегляду діючі статуси у зв'язку з реорганізацією міністерств.** <...>

Статус критично важливого через ОВА

Якщо підприємство агросфери **не знайде достатню кількість критеріїв щоб подати звернення для отримання статусу критично важливого** для економіки згідно з Наказом № 471 але має важливе значення для територіальної громади, то воно може звернутися до відповідної ОВА. Такі критерії затверджуються ОВА та розміщуються на їхніх офіційних сайтах.

Зверніть увагу, що підприємство звертається до тієї адміністрації де воно зареєстроване, а не там де підприємство веде діяльність. Наприклад, зареєстроване в Києві але виробництво у Житомирі, тоді слід звертатися до Київської міської держадміністрації. Або б ж зареєстроване в Київській області тоді слід звертатися до обласної адміністрації.

Підприємство може звернутися як до Мінекономіки так і до обласної адміністрації, якщо йому підходять і там і там критерії.

Наприклад, критично важливими Черкаська ОВА (розпорядження від 04.11.2025 №5) визнає підприємств, які зареєстровані і **здійснюють свою діяльність** на території Черкаської області та провадять діяльність, зокрема, у сфері сільського, лісового або рибного господарства. Кількість працівників на підприємстві має бути **не менше 3 осіб станом за останній звітний період**. Для підтвердження підприємство надає серед іншого довідку підприємства про кількість працюючих; копію Податкового розрахунку сум доходу за останній звітний період. Наприклад, критерієм Черкаської ОВА передбачено, що підприємство с\г сфери має відповідати одному із критеріїв зазначених у цьому розпорядженні, тобто, с\г підприємству вигідніше буде звертатися до ОВА.

Черкаська ОВА розмістила детальний алгоритм звернення та зразок звернення. У зверненні зазначаються: короткі відомості про підприємство: код юрособи за ЄДРПОУ; основний вид діяльності; податковий номер платника податків; повне та скорочене назва підприємства; кількість працюючих; кількість військовозобов'язаних, кількість мобілізованих; короткий опис діяльності підприємства; Соціальна діяльність, благодійна діяльність, волонтерство, підтримка ЗСУ (із зазначенням фактажу); контактна особа від підприємства та номер мобільного; перелік та назва кожного додатку (назва кожного підтверджуючого документу), із зазначенням кількості аркушів.

Зразок листа-звернення до Черкаської ОВА див. за [посиланням](#)

Обов'язковий критерій стосовно рівня заробітної плати

Для того щоб підприємство визнали критично важливим розмір нарахованої ЗП – працівників підприємства за останній календарний місяць (**не** квартал) має бути не нижчим за розмір МЗП, помноженої на коефіцієнт 2,5 (у 2025 р – 20 тис грн). Тобто, для отримання «критичності» має бути не нижче такої суми **по підприємству**, а не для всіх працівників. Але військовозобов'язаним працівникам, які бронюються має бути нарахована така ж щомісячна ЗП протягом строку, на який надано бронь. І в заяві про бронювання на порталі Дія робитися відмітка про дотримання цієї вимоги роботодавцем.

Окремого порядку розрахунку середньої зарплати для цього критерію законодавство не містить. До цього розрахунку включаються всі суми, що входять до структури заробітної плати: премії, доплати, надбавки, відпускні, лікарняні. Не включаються виплати по вагітності та пологах, винагороди по ЦПД.

Зверніть увагу на перехідні виплати (лікарняні, відпускні), оскільки, у розділі I Податкового розрахунку враховуються в місяці їх нарахування. Тому відпускні, нараховані у місяці їх виплати, наприклад, в листопаді 2025 року за грудень потраплять до рядка 1.1 за листопад. А отже, сума зарплати за грудень може трохи «не дотягнути» до бажаного рівня. Те саме стосується й перехідних лікарняних, які нараховуються в наступному місяці за поточний місяць.

Нюанс, зовнішній сумісник у рядку 103 враховується як одна особа, навіть якщо працює неповний робочий час. Така часткова зайнятість може «тягнути» середню зарплату донизу, адже сума заробітку в нього, можливо, нижча.

При визначенні критерію рівня ЗП користуйтеся листом ПФУ від 01.10.2025 № 2800-060202-5/65659 (далі – Лист ПФУ № 2800).

Також, є лист Мінекономіки від 07.03.2025 №2704-2520968-01 рекомендує здійснювати розрахунок середньої зарплати згідно Податкового розрахунку шляхом ділення суми рядків 1.1 «сума нарахованої заробітної плати», 1.3 «сума оплати перших п'яти днів тимчасової непрацездатності, що здійснюється за рахунок коштів платника податків», 1.4 «сума допомоги по тимчасовій непрацездатності, яка виплачується за рахунок коштів Пенсійного фонду України» на рядок 103 «Кількість застрахованих осіб у звітному періоді, яким нараховано заробітну плату (крім осіб, яким у звітному періоді нараховано грошове забезпечення). Якщо отриманий показник перевищує 20 000 грн, критерій для бронювання виконано.

У разі звільнення заброньованого в поточному місяці йому також має бути нараховано не менше 20 тис. Але щоб зменшити навантаження краще розбронювати працівника в останньому місяці перед місяцем звільнення

Стоосовно зарплата конкретного заброньованого працівника

Нарахована сума ЗП має бути не менше 20 000 грн щомісяця для кожного заброньованого. Під це підпадають усі виплати, що належать до фонду оплати праці (основна, додаткова, компенсаційні), а також лікарняні, відпускні. Важливо, що ця вимога 20 000 грн на місяць діє незалежно від зайнятості (1 ставка чи 0,25). Якщо працівник займає на 0,25 штатної одиниці, йому все одно потрібно нарахувати за місяць не менше 20 000 грн. Для внутрішнього сумісника суму беруть сукупно по всіх посадах але суми за зовнішнім сумісництвом не враховуються (Лист ПФУ № 2800).

У разі звільнення та прийняття працівника впродовж місяця на одному і тому ж підприємстві, враховується сукупний дохід.

Наголосимо, що п. 6-1 Критеріїв № 76 передбачено, що держорганом здійснюється постійний моніторинг показників критичності та рівня ЗП заброньованого протягом усього періоду на який надано бронювання та критичність. Такий моніторинг здійснюється в автоматичному режимі на підставі показників Податкового розрахунку.

Чи можна буде забронювати новоприйнятих працівників? Можна, адже, скасовано прив'язку до рівня зарплати працівника за останній звітний квартал як було раніше.

УМОВИ ДЛЯ БРОНЮВАННЯ ПРАЦІВНИКІВ

Бронювання військовозобов'язаного працівника можливе, якщо він:

- перебуває на військовому обліку;
- перебуває саме у трудових відносинах із критично важливим підприємством, а не за договором ЦПХ;
- обіймає посаду на критично важливому підприємстві, за якою йому нараховано заробітну плату за кожний місяць останнього звітного періоду (кварталу) не нижче за розмір у 2025 рік – 20 тис. грн.
- уточнив персональні дані як військовозобов'язаний (якщо уточнив із запізненням теж можна);
- не перебуває у розшуку.

Зауважу, стосовно можливості бронювання військовозобов'язаних порушників правил військового обліку зміни, що набули чинності 4 грудня але вони стосуються лише сфери оборонно промислового комплексу.

Не включаються до списків на бронювання:

- призовники, особи, які досягли граничного віку перебування в запасі, осіб, зняті із військового обліку, військовозобов'язані жінки;
- осіб, які не підлягають призову, яким надано відстрочку згідно зі ст. 23 Закону № 3543.

Військовозобов'язані підлягають бронюванню незалежно від військового звання, віку та військово-облікової спеціальності.

ПЕРЕВІРЯЄМО УМОВИ ДЛЯ БРОНЮВАННЯ ВІЙСЬКОВОЗОБОВ'ЯЗАНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Кількість військовозобов'язаних, які бронюються має бути не більше 50 % кількості військовозобов'язаних підприємства.

Проте, якщо місцезнаходження с\г підприємства та яке фактично провадять діяльність на території можливих бойових дій чи активних бойових дій та включених до Переліку згідно Наказу Мінрозвитку громад 28.02.2025 № 376. Тоді бронюванню підлягають 100 % військовозобов'язаних працівників (п. 8¹ Порядку бронювання).

Щоб збільшити ліміт для бронювання підприємству необхідно подати звернення до ОВА чи ОДП на відповідні території. Звернення складається в довільній формі **в ньому необхідно зазначити:** дату і номер рішення про визначення критично важливими; місцезнаходження (за ЄДРПОУ); фактичне провадження діяльності на зазначених територіях; загальну кількість військовозобов'язаних працівників та кількість заброньованих; додаткову потребу у бронюванні (у відсотках). До такого звернення необхідно додати копію рішення про надання/ підтвердження статусу критично важливого підприємства та іншу додаткову інформацію (документи) на вимогу держоргану. **Для підтвердження фактичної діяльності** на територіях бойових дій **можуть враховуватися** інформація щодо: сплати податків, збори, платежів на відповідних територіях; право власності/оренда нерухомості активів, виробництва підприємства; місце виробництва/реалізації/надання послуг, наявність договорів; розташування виробничих потужностей/торгівельних площ/земельних ділянок; відокремлених підрозділи/філії, їх розташування на відповідних територіях; розташування робочих місць, які безпосередньо працюють на таких територіях; статистичну звітність.

Звернення подають підприємства саме до адміністрацій навіть якщо статус критично важливого вони отримували через галузеве міністерство. За позитивного результату відповідна адміністрація звертається до держоргану, що приймав рішення про надання підприємству статусу критичного для подання через Дію повідомлення про збільшення ліміту бронювання в Реєстрі.

Якщо рішення про критичність ухвалювала ОДА (ОВА) повідомлення через Дію подає цей орган.

І вже після зміни ліміту таке підприємство може бронювати військовозобов'язаних працівників 100%,.

Але у разі виключення відповідної території з Переліку бойових дій або визначення дати завершення бойових дій держорган ініціює зменшення ліміту бронювання через Портал Дія.

ПЕРЕВІРЯЄМО УМОВИ ДЛЯ БРОНЮВАННЯ ВІЙСЬКОВОЗОБОВ'ЯЗАНИХ ПРАЦІВНИКІВ

У загальній кількості для бронювання не враховуються, зокрема (п.12 Порядку бронювання):

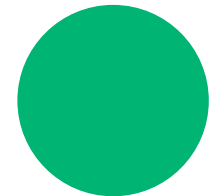
- військовозобов'язані жінки;
- особи, які перебувають на військовому обліку в СБУ чи розвідувальних органах (вони бронюються за Порядком бронювання на військовому обліку СБУ..., що також, затверджений постановою № 76. Не плутайте це два різні Порядки їх не можна забронювати через Дію;
- заброньовані за іншими підприємствами (зовнішні сумісники);

До загальної кількості **враховуються** військовозобов'язані працівники: заброньовані згідно з Постановою № 45; призовані на військову службу під час мобілізації **після** 18.05.2024.

Кількість розраховується станом на дату подання списків для бронювання.

Якщо у працівника, в Резерві+ зазначається порушення правил ВО то бронювати можна але потрібно працівнику з'ясувати в чому полягає таке порушення, можливо треба заплатити штраф, після чого ця червона стрічка зникне і лише тоді подавати його на бронювання.

Приклад. Працювало 6 військовозобов'язаних, 3 забронювали, після цього 1 військовозобов'язаний незаброньований звільнився. Чи вплине це на квоту, оскільки, зменшилася кількість військовозобов'язаних? Якщо вже забронювали працівників і незаброньований звільнився, то це ніяк не вплине на отриману вже бронь. Проте, якщо ви подаєте нові списки для бронювання ви зможете забронювати лише двох працівників.

Подаємо повідомлення про бронювання через портал Дія

Бронювання здійснюється через Портал Дія згідно з Повідомленням, що формується керівником критично важливого підприємства або уповноваженою ним особою відомості щодо якої є в Єдиному реєстрі.

У Повідомленні зазначаються такі відомості:

- 1) **щодо критичного підприємства:** повна назва юрособи або відокремленого підрозділу юрособи; код ЄДРПОУ юрособи або відокремленого підрозділу; місцезнаходження юрособи або підрозділу; ПІБ керівника юрособи або підрозділу. Такі відомості підтягуються автоматично але слід перевірити їх;
- 2) **щодо військовозобов'язаного:** ПІБ; номер облікової картки платника податків; строк дії відстрочки.

Зверніть увагу на обов'язковість перевірки на відповідність вимогам щодо рівня заробітної плати працівників.

Під час формування Повідомлення отримуються такі відомості:

- з Реєстру військовозобов'язаних – відомості про загальну кількість військовозобов'язаних на підприємстві, які формуються на підставі даних з Реєстру державного соціального страхування (важливо, щоб були подані оперативні відомості);
- з Реєстру юросіб – повна назва юрособи чи її відокремленого підрозділу; код ЄДРПОУ юрособи; місцезнаходження юрособи ; ПІБ керівника юрособи; ПІБ та код бенефіціарного власника критично важливого підприємства (абз 7 п.п. 2 п. 27 Порядку бронювання).

Формування Повідомлення засобами Порталу Дія завершується накладенням ЕЦП керівника підприємства.

Формування **Повідомлення автоматично припиняється** або блокується, якщо зазначені в ньому відомості:

- не підтверджуються відомостями з Державного реєстру юридичних осіб;
- надані не в повному обсязі;
- не узгоджуються між собою.

Що робити? Звертаємося в чат на порталі Дія але зателефонувати не можливо.

Алгоритм подання повідомлення через Дію

Для подання Повідомлення про бронювання **дотримуйтеся такого алгоритму:**

1. Перейдіть на портал Дія.
2. Авторизуйтесь в електронному кабінеті на порталі Дія за допомогою електронного підпису керівника юридичної особи;
3. У розділі послуги оберіть «Бронювання».
4. Виберіть опцію «Подати заяву».
5. Вкажіть дані працівників для бронювання.
6. Підтвердьте заробітну плату працівника, якого бронюєте, поставте галочку.
7. Перевірте заяву та підпишіть її (підпис має поставити керівник підприємства або уповноважена особа відомості, щодо якої містяться у Реєстрі юросіб).
8. Очікуйте результату: заява обробляється протягом 3 діб; повідомлення надходить на електронну пошту та в особистий кабінет у розділ «Зверніть увагу», успішне бронювання буде відображатись у Резерв+ працівника.

Увага! Подавати клопотання чи будь-які інші документи до ТЦК вже не потрібно.

Керівник може подати заяву через «Дія» та отримати інформацію про військовозобов'язаних, яким надана відстрочка.

Підтвердження про бронювання військовозобов'язаних працівників

Протягом 72 годин (до 3-х діб) з моменту формування списку засобами Єдиного державного реєстру призовників, військовозобов'язаних та резервістів («Оберіг») здійснюється автоматично переведення військовозобов'язаного на спеціальний військовий облік на строк дії відстрочки (п. 29 Порядку бронювання).

Згідно з п. 30 Порядку бронювання **інформація про надання відстрочки від призову відображається** у військово-обліковому документі військовозобов'язаного в електронній формі (Резерв+).

Щоб переконатися роботодавцю, що працівники заброньовані. Керівник критично важливого підприємства або уповноважена ним особа може подати заяву засобами Порталу Дія та отримати інформацію про військовозобов'язаних, яким надано відстрочку та які переведені на спеціальний військовий облік, що міститься в Реєстрі військовозобов'язаних.

Бронювання, надається на 12 місяців – для тих, хто працює на критично важливих підприємствах. Для підприємств, які виконують мобілізаційні завдання на строк дії контракту, щодо мобілізаційного завдання.

Порада! Щоб заброньований працівник спокійно пересувався вулицями йому із собою треба мати свій смартфон в якому буде Резерв+. Але оскільки, часто ця програма висить радимо зробити роздруківку або зробити скріни.

Перевірки підприємств та скасування статусу критичності

Мінекономіки за потреби **здійснює моніторинг відповідності підприємств** критеріям за звітний податковий період. Крім того, проводить перевірку відповідності підприємств протягом їхньої діяльності з дати ухвалення рішення про визначення їх критично важливими (п. 6¹ Критеріїв та порядку).

За результатами перевірки Мінекономіки ухвалює рішення про відповідність або ж невідповідність підприємства критеріям, і в останньому випадку скасовує статус критично важливого.

Перевіряється виконання вимоги стосовно нарахування заброньованим працівникам щомісячної ЗП. А також, на відповідність іншим критеріям, яким підприємство повинно було відповідати при отриманні чи перезатвердженні статусу.

Але конкретного порядку проведення перевірок держорганом підприємства на статус критичності немає. Як правило, держорган надсилає листи з проханням надати ту чи іншу інформацію. Щодо рівня ЗП це держорган моніторить в Реєстрі ПФУ

У разі невідповідності підприємства критеріям держорган скасовує статус критичного відповідно скасовується бронювання працівників.

У разі скасування рішення про критичність підприємства військовозобов'язані працівники автоматично переводяться на загальний облік (втрачають бронь) відповідна інформація з'явиться в «Резерв+».

Підприємства, яким скасовано статус критичності не можуть бути визначені критичним раніше ніж через шість місяців після скасування зазначеного статусу.

Чи є фінансова відповідальність у разі скасування статусу критичності? Ні, такої відповідальності немає.

Якщо заброньований працівник виїхав за кордон та не повернувся чи втратить підприємство статус критичного? Ні, якщо буде належний рівень ЗП. Проте, є законопроект де передбачається що такі працівники втрачають бронь. Але якщо працівник виїхав закордон і не повертається до виконання обов'язків. Радимо звільнити такого працівника та відразу анулювати йому бронь.

uteka.ua

Подання оперативної інформації до ПФУ

Оперативну інформацію до ПФУ подають лише підприємства, які визнані критично важливими для економіки чи потреб громади, незалежно від того бронюють вони працівників чи ні. Така вимога, щодо подання оперативних відомостей передбачена пп. 4 п. 2 постанови КМУ від 22.11.2024 №1332

Такі **підприємства не пізніше ніж протягом наступного дня** після прийняття працівника на роботу, переміщення його з одного структурного підрозділу до іншого або переведення на іншу постійну посаду, звільнення, поновлення на роботі, тимчасового припинення/відновлення дії трудового договору **подають ПФУ** відповідні відомості через особистий кабінет страхувальника на [веб-порталі електронних послуг ПФУ](#).

Увага! Таку інформацію подають критичні підприємства стосовно всіх працівників не тільки заброньованих.

Роз'яснення ПФУ щодо подання цієї інформації ви можете знайти за [посиланням](#).

Для подання відомостей через кабінет страхувальника в пункті меню «**Комунікації з ПФУ**» є опція «**Відомості про трудові відносини (оперативне подання інформації)**»/«**Повідомлення про зміни в трудових відносинах**».

Під час подання цих відомостей дані у реєстрі застрахованих осіб мають оновлюватися протягом доби.

Також підприємство в особистому кабінеті за допомогою пункту меню «**Користувачі кабінету страхувальника**» має можливість підтримувати в актуальному стані дані про уповноважених фахівців, яким надається право перегляду та введення відомостей про трудові відносини працівників. Для доповнення списку таких фахівців у кабінеті є кнопка «**Додати**».

Співробітник, який має КЕП юрособи може увійти до кабінету страхувальника, переглянути відомості про трудові відносини з працівниками та ввести нові.

Чи є відповідальність за неподання інформації до ПФУ? Ні, такої відповідальності немає але можуть бути проблеми при бронюванні працівників.

Анулювання бронювання

Згідно з п. 31 Порядку № 76 бронювання анулюється в разі, зокрема:

- закінчення строку її дії відстрочки;
- позбавлення підприємства статусу критичності;
- ліквідації підприємства;
- звільнення військовозобов'язаного з підприємства;
- тимчасове припинення трудового договору військовозобов'язаного з підприємством, тобто, призупинення дії трудового договору, що передбачено ст.13 Закону №2136. Також, є лист Мінекономіки від 26.09.2025 № 2704-20/65270-07, що сюди відноситься перебування у довготривалій безоплатній відпустці працівника але строк довготривалості вони не вказують. Тому якщо військовозобов'язаний не нараховується ЗП на рівні 20 тис. у 2025 році (21 617 грн у 2026) його бронь підлягає анулюванню ;
- надання відстрочки з інших причин, визначених Законом № 3543;
- якщо не дотримані умови, щодо рівня зарплати військовозобов'язаного;
- обґрунтованого подання керівника критичного підприємства але не частіше ніж один раз на п'ять к. днів, через «Дія»;

Керівник може анулювати бронь за будь-яких причин, наприклад, заброньований виїхав за кордон та не планує повертатися тощо

У випадку закінчення дії відстрочки, позбавлення підприємства статусу критичного бронь зникає автоматично але у разі тимчасового припинення трудового договору чи звільнення – ні.

Перебронювання працівників

Перебронювання здійснюється коли підприємство мало статус критичності але термін закінчився і воно оновило такий статус.

Слід краще спочатку розбронювати працівників (якщо бронь не закінчилася) потім подати новий перелік на бронювання працівників до якого також можуть бути включені й інші працівники. Радимо не чекати коли бронь закінчиться, адже, на наступний день у працівника може з'явитися червона стрічка.

Для перебронювання на порталі «Дія» переходимо до розділу «Послуги». Спочатку перевірити інформацію про статус критичності, адже буває, коли підприємство вже отримало рішення про «критичність» проте ця інформація ще не відображається в Дії. Якщо даних про нове рішення на порталі «Дія» немає зверніться до держоргану через якого отримували статус.

Далі у розділі «Послуги» обираємо «Бронювання працівників», кнопка «Подати заяву». З'явиться інформація про підприємство та про статус критичного: орган, який прийняв рішення, дата та номер рішення.

Далі вибираємо послугу «Анулювання бронювання працівників» кнопку «Подати заяву». Формуємо список працівників, щодо яких анулюємо бронь. В опції, щодо підстави для анулювання можна зазначити «у зв'язку з підтвердженням підприємству статусу критично важливого..». Підписуємо заяву зі списком ЕЦП керівника та натискаємо кнопку «Надіслати». Результати обробки заяви можна знайти у розділі «Замовлені послуги». Коли у цьому розділі з'явиться статус «Анульовано», можна перейти до наступного кроку. Подати заяву про анулювання бронювання можна лише один раз на 5 (раніше було не частіше 30) к.днів.

Перебронювання працівників

Оформлюємо нове бронювання. У розділі «Послуги»/«Бронювання працівників» кнопка «Подати заяву». Перевіряємо інформацію про підприємство, формуємо список працівників для бронювання його можна завантажити з ехел. Підтверджуємо розмір ЗП, а також факт ознайомлення з тим, що в разі невиконання цього критерію підприємством буде втрачено статус критичного. До списку на бронювання можна включити нових працівників (тих, кого не було у списку на анулювання броні). Підписуємо заяву ЕЦП та натискаємо «Надіслати». Результати обробки заяви можна побачити в розділі «Замовлені послуги». Після зміни статусу на «Заброньовано» процедуру завершено.

Інформація про успішне бронювання відобразиться в Дія до трьох діб та надійде на електронну пошту підприємства.

Якщо при поданні списків працівник «не підтягується»? Рекомендуємо, подати щодо нього оперативну інформацію до ПФУ (наприклад, перевести на іншу посаду).

Особливості бронювання у фермерських господарствах

Якщо ФГ отримало статус критично важливого то працівників з якими ФГ укладено трудовий договір (контракт чи строковий) проблем немає, їх бронюють на загальних підставах. Згідно ст. 27 Закону від 19.06.2003 № 973-IV «Про фермерське господарство» якщо трудові відносини в такому господарстві базуються на праці його членів. У разі виробничої потреби ФГ має право залучати до роботи в ньому інших громадян за трудовим договором (контрактом).

Стосовно голови ФГ головою ФГ може бути засновник або інша особа, визначена у статуті (ч. 1 ст. 4 Закону № 973). Головою може бути: засновник ФГ; особа, обрана з числа членів ФГ; особа, прийнята на роботу за трудовим договором (контрактом) в цьому разі голова не має бути членом ФГ інакше укласти з ним трудовий договір не можна. Тобто, якщо оформити голову за трудовим договором (контрактом) його теж разом з працівниками можна забронювати.

Стосовно членів ФГ складніше, адже, згідно ч. 1 ст. 3 Закону № 973 членами ФГ не можуть бути особи, які працюють у ньому за трудовим договором (контрактом). На практиці поширеною є ситуація, коли всупереч цій нормі членів ФГ та голову – засновника приймають на роботу як звичайних працівників і нараховують їм зарплату. Але це ризиковано, адже, може виникнути збільшення середньої зп і проблеми із податковою звітністю (втрати відповідної групи) та як наслідок втрати статусу критичності.

Пропонуємо такий варіант. Порядком бронювання передбачено, що бронюванню підлягають всі військовозобов'язані – кінцеві бенефіціарні власники критично важливих підприємств, які не є їхніми працівниками. Кінцевим бенефіціарним власником для юрособи є будь-яка фізособа, яка здійснює вирішальний вплив на діяльність юрособи (у т. ч. через ланцюг контролю/володіння). Тобто, членів ФГ можна бронювати як бенефіціарних власників згідно п. 5 Порядку бронювання № 76 де передбачено, що бронюванню підлягають кінцеві бенефіціарні власники критично важливих підприємств, які не є їх працівниками. Цю функцію ви знайдете на порталі Дія в розділі Бронювання на вкладці «Інформація про працівників» проставляється позначка навпроти поля «Подати перелік кінцевих бенефіціарних власників на бронювання» і натискаємо «Далі».

Чи повідомляти ТЦК про бронювання (перебронювання), анулювання броні працівників та звіти?

Ні. Наразі Порядок бронювання №76 не містить вимоги повідомляти ТЦК ані про бронювання працівника, ані про анулювання бронювання, як це було раніше. Запроваджена з 01.12.2024 процедура не передбачає надсилання до ТЦК повідомлень щодо бронювання. Оскільки, рішення про бронювання приймається автоматично через «Дія» інформація про бронь відображається у працівника в Резерв+.

Стосовно анулювання бронювання також, не потрібно підприємству повідомляти ТЦК. Бронь анулюється автоматично, наприклад, у разі звільнення працівника, роботодавець подає оперативну інформацію ПФУ і ця інформація попадає до реєстрів.

Звіти вже не подаються, якщо бронюються за Порядком бронювання військовозобов'язаних але якщо бронювання відбувається стосовно осіб, які перебувають на обліку СБУ тоді подаються звіти та повідомлення за формами згідно до Порядку бронювання осіб, які перебувають на обліку СБУ

Відповіді на практичні запитання

Чи можна забронювати сезонних працівників або з якими укладено строковий трудовий договір?

Так, можна. Оскільки, бронюванню підлягають працівники, які перебувають у трудових відносинах з підприємством. Але якщо у працівника закінчиться строк дії договору і він буде звільнений за п.2 ст.36 КЗпП то він втратить бронь. Проте, якщо трудові відносини після закінчення строку дії договору будуть тривати на цьому підприємстві тоді працівник бронь не втратить і переоформлювати її не потрібно (якщо термін броні не закінчився).

Чи можна забронювати працівників, які надають послуги за ЦПД?

По-перше, це не працівники, а особи, що надають послуги чи виконують роботи за ЦПД. Таких осіб не можна забронювати, оскільки, вони не перебувають у трудових відносинах з підприємством.

Чи можна забронювати працівника, який знаходиться в простої та у разі призупинення трудового договору?

Щодо бронювання працівника у простої то нібито немає прямої заборони, оскільки, працівник перебуває у трудових відносинах. Проте, якщо дотримана умова для бронювання працівників щодо необхідного рівня заробітної плати 20 тис. Нагадаю, що у разі простою працівнику виплачують лише 2\3 ставки. Тому, краще щоб забронювати працівника необхідно припинити простій й тоді подавати його у список на бронювання.

У разі призупинення дії трудового договору, не дивлячись на те що працівник в такому випадку перебуває у трудових відносинах з підприємством в цей час йому не нараховується ЗП, тому не дотримано обов'язкової умови щодо рівня заробітної плати. Відповідно, у разі коли з працівником призупинено трудовий договір його забронювати не можна.

Відповіді на практичні запитання

Чи можна отримати статус критичності, якщо підприємство не веде військовий облік?

Хоча, в Постанові №76 немає застережень чи умов, щоб отримати статус критичного чи забронювати працівника необхідно вести ВО. Але підприємства, які забронювали своїх працівників можуть перевіряють ТЦК. Зокрема, підставою для позапланових перевірок є наявність заброньованих працівників. Тому, якщо підприємство отримує статус критичності і відповідно планує подавати списки для бронювання потрібно буде зайнятися ведення ВО, щоб не отримати штраф (від 34 000 до 59 500).

Також, в деяких випадках регіональні органи влади при отриманні статусу критичності вимагають проводити звірку списків персонального військового обліку. Хоча, такої вимоги немає в Постанові №76, проте, це може бути зазначено у регіональних чи галузевих наказах.

Чи не втратиться бронь, якщо перевести заброньованого працівника на іншу посаду після того як його забронювали? Ні, не втратиться. Після внесення змін, в п.31 Порядку №76 немає такої підстави для анулювання бронювання, як переведення працівника на іншу посаду. Нагадаю, що критичне підприємство не пізніше ніж протягом наступного дня, зокрема, після переміщення працівника з одного структурного підрозділу до іншого або переведення на іншу постійну посаду подають ПФУ оперативні відомості. У разі коли зарплата після переведення буде не меншого розміру ніж вимагає Постанова №76 працівник бронь не втратить.

Чи не втратить бронь працівник у разі коли йому надаватиметься відпустка?

Якщо працівнику буде надаватися оплачувана відпустка то він не втратить бронь але якщо відпустка неоплачувана то може втратити якщо протягом місяця буде нарахована заробітна плата нижче 20 тис.

Відповіді на практичні запитання

У грудні приймають на роботу працівника, коли можна буде його забронювати? Які відомості потрібно подати до ПФУ, щоб він був включений у відомості про військовозобов'язаних у дії? Оперативну відомості до ПФУ необхідно подати на наступний день після прийняття такого працівника на роботу незалежно від того заброньований він чи ні. Відповідно подати його у списки на бронювання можна на наступний день після прийняття. Але в Дії треба перевірити чи він підтягнувся, тому що буває затримка.

Чи можна забронювати військовозобов'язаного, що працює за сумісництвом?

І так і ні, адже, Постановою №76 передбачено, що працівника можна забронювати, якщо він перебуває у трудових відносинах, а сумісництво – це виконання працівником, крім основної, іншої оплачуваної роботи на умовах трудового договору у вільний від основної роботи час.

Але працівник-сумісник працює, як правило, неповний робочий час, тому, якщо такому працівнику буде нараховано заробітну плату не нижче 20 тис. грн. бронювання буде можливим. Але, необхідно перегляньте регіональні критерії чи немає там застереження про те що підприємство може отримати статус критичного у разі коли має певну кількість працівників, що працюють за основним місцем роботи. Наприклад, така умова є Критеріях, що затверджені Київською ОВА та Київською міською. Але в Наказі № 471 та в Постанові № 76 застереження про те що мають працювати за основним місцем роботи немає.

УТЕКА.КАДРОВИК — ЦЕ БЕЗПЕКА БУХГАЛТЕРА, НА ЯКУ МОЖНА ПІДПИСАТИСЬ

«КАДРОВИК» УТЕКА.UA — великий банк кадрових знань із щоденним оновленням, генератор рішень, який допоможе витратити мінімум часу на вирішення задач.

Ви отримаєте найповнішу, найактуальнішу, найзмістовнішу та найпрактичнішу інформацію від кращих експертів та кадровиків-практиків, зокрема:

- аналітичні публікації з трудового законодавства та кадрових питань
- коментовані новини та зміни законодавства, які впливають на роботу кадровика
- форми, бланки та зразки заповнення документів, необхідні для роботи кожного дня
- практичні рішення конкретних ситуацій з фаховими коментарями
- інструкції з прикладами відповідних документів
- попередження ймовірних ризиків та аналіз судової практики
- відповіді на ваші письмові та усні запитання.